המביא גט פרק ראשון גיטין

עין משפט נר מצוה

גמ' א מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה כד ופ"ו מהל' עבדי' הלכה ה טוש"ע אה"ע סי' קל סעי' ג וטו"ש יו"ד סי' רסז סעי' ב:

ם ב ג מיי' פ"ו מהל' עבדים סה ופכ"ז מהל' מלוה ולוה ה"ח סמג עשין פו לד טוש"ע יו"ד סימן רסז סעי' מה ופעי' מו וטוש"ע חו"מ סי' סח סעי' ו וטוש"ע אה"ע סי' קל סעי' יט:

מא ד מיי' פכ"ו מהל' מלוה ולוה סה סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' סח סעי' ג ופי' סה ס"ב:

מוסף רש"י

העולין בערכאות של עובדי כוכבים. שנעשו הפערות ע"י ב"ד של עובד כוכבים (לעיל ס:). אף אלו. גיטי נשים, כשרין. כמומחין עובדי כוכבים (שם). דינא דמלכותא דינא. כל מפיס תקנעות ומנהגות של מפפטי מלכים שרגילים להנהיג במלכותם, דינא הוא, שכל מי המלכות מקבלים עליהם מלכותם מוקף המלך ומשפטיו, והלכך דין גמור הוא ואין למחוקק כממון מכיהו על פי חוק המלך הנהוג בעיר, משום גזל (רשב"ם ב"ב נד:). **במזורף מתוכו.** שחתם עליו קרוב או פסול או שלא נשמה (לעיל ד.) לדוקא, גט שאין בו עדים כשר, לאעדי מסירה קפיד רחמנא, ומיהו אם חתמו שקר או עדים פסולים כתוב הגט, הרי הוא פסול (רשב"ם ב"ב קנ.).

תוספות רי"ד

דאי לאו דכותי חבר הוא ומחזיק בכל דקדוקי המצות לא הוה מחתם ליה ישראל מקמיה אי הכי אפי' בשאר שטרות נמי אלא מאי אית לך למימר רווחא שבק למאי דקשיש מיניה הכי נמי רווחא שבק למאי דקשיש מיניה פי' שראו הצדות עם ישראל זה החתום ישראלים זקנים ממנו והכותי וכשחתם זה ישראל תחילה היה סבור שיחתום בעל השטר א' מן הזקנים ולפיכך תתם למטה והניח לו רווח שיחתום למעלה ממנו והמלוה בא והחתים שם את הכותי: אמר רב ספא זאת אומרת עדי הגט אין חוחמין זה כלא זה פי' והילכך אין לחוש בגט רווחא שבק למאי דקשיש מיניה אלא ודאי שכותי חבר הוה וכשר אבל בשאר שטרות שוחומים זה שלא בפני זה איבא למיחש לרווחא ופסול. מ"ם אמר רב אשי נזירה משום כולכם פי' לקמן בס' התקבל אמרי' [אמר] לעשרה כולכם כתבו גט לאשתי א' כותב כולן חוחמין ואי בציר חד מיניהו הוי פסול בקפידא דבעל תליא מילתא דלא שריה גיטא אלא בהכי לפי' הקנו אפילו היכא דלא אמר

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חספא וכו' אם נאמר ששטר מתנה. ע' לעיל דף ד ע"א תד"ה דקריל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מי חזן וכו' ומנא לשמה ומחוכר לא מוקמינן ליה כר"מ:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) ברש"י ד"ה מודה ר' אלעזר וכו' אכל יש בו עדים פסולין פסול מדרבנן. נ"ב עיין כ"ק דף סח ע"א תוס' ד"ה והא עבד כשר לעדות וכו' ולזי"ק:

תוספות רי"ד (המשך)

ובחזוקה והאי שטרא חספא בעלמא הוא שלא יקרא שטר שראוי לקנות בו קרקע אלא בעדות קיימת ועדות העובדי כוכבים אינם כלום ואע"ג דקי"ל דלא מרעי נפשייהו מ"מ אינה עדות מן התורה ונהי דמהימנין להו במלתא דלא איבדו שהדי אלא לשקרי וכאילו שניהם מודיים דמיא עדות (אלא) [אבל] בדבר שהקנין תלוי בעדותם שאף אם שניהם מודים לא קנה הקרקע בשטר אם אין שם עדים אוחה העדות של עובדי כוכבים אינה כלום שהרי אינן ראויין להעיד אבל אם היה כתוב במתנה קנין הכי נמי נקנה שהקרקע בסודר קנאו ושטרא לראייה בעלמא והיכא דאין בו קנין אע"פ שהחזיק לאחר מכאן בקרקע אינו כלום שהחזקה מכח השטר אתיא ולא החזיק ע"מ לקנות בחזקה: אמר שמואל דינא דמלכותא דינא. פי' אע"פ שאין שטר חתימת העובדי כוכבים חשוב שטר מפני שאין כשרים להעיד מן התורה כיון שהמלך גזר שיהיו שטריהן קיימי' ויהיו נאמנים בעדותן שטר כשר הוי וקונה אף במתנה ואי בעית אימא הני חזוק מכניסי נשים. פי' כל שטרות שהן כניסי נשים שע"י שטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה: ר"ש אומר אף אלו כשרים והא לאו בני כריתה נינהו. פי' לשון ספר כריתות וכיון דלא שייכי בתורת גיטין וקידושין אין נשים שלוחים ועדים בדבר וליכא למימר גבי איסורא דינא דמלכותא דינא כדאמרי' גבי ממונא: א"ר זירא ירד ר"ש לשיטתו של ר' אלעזר דאמר עדי מסירה כותי. פי' ר' אלעזר אינו חושש לעדי התתימה ההאי דכתיב וכתב לה על כתיבת הגט מיירי ולאו על חתימתו ולא בעי אלא עדים שימסרנו לאשה בפניהן כדתנן ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשרים ור"ש נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בעדים ישראלים וק"ל דר' אלעזר מפרש האי וכתב ונתן על כתיבת הגט והכא אע"פ שהותמיהן [עובדי כוכבים קתני] שמסרו לה בפני ישראל היכי מכשר ר"ש ואומר גיטין שנכתבו בערכאות של עובדי כוכבים והכתיב וכתב ונתן וכל שאינו בנתינה אינו בכתיבה וי"ל דלא מכשר ר"ש אלא שחותמים עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט על יד ישראל נכתב ופליג על ת"ק דסבל הותמיהן עובדי כוכבים דסבר כר"מ דאמר עדי תתימה כרתי ולא סגי בעדי מסירה ואתא ר"ש לאכשורי חותמיהן עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט ע"י ישראל בעינן ומקשה והא [אמר] ר' אבא מודה ר"ש במזורף מתוכו שהוא פסול פי' אע"ג דא"ר אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אם אין עליו עדים כלל אבל יש עליו עדים פסולים פסול מדרבנן דילמא אתי למיסמך עליהן ומסר

קאמר נמי משמע כתיבת המלוה מהניא לגולי עלמא ויש לומר דמספקא ליה להש"ס אי פליג רשב"ג אתנא קמא בכתיבה ולא אחזוק מלוה קאמר כל מלוה שכתובה או אע"ג דאיכא למימר דמכל שכן שמעינן ליה דהא לתנא קמא כתיבה מהניא ולא חזקה אפ"ה מספקא ליה להש"ס דילמא לרבן שמעון בן גמליאל גריעא כתיבה מחזקה מדלא פירש בהדיא ולהכי לא קאמר התם אחזוק בלוה כתיבה נמי איכא ביניייהו משום דכתיבה ולא אחזוק מספקא ליה אי פליג רבן שמעון בן גמליאל כדפירשנו: **אי** לאו דכותי חבר הוה לא הוה מחתים ליה מקמיה. תימה אם כן כולה שטרא מתקיים אפומא דחד ישראל דחתים לבסוף ויש לומר דאין לחוש כיון דהאי כותי כשר מדאוריתא דגרי אמת הן: **רבא אמר לעולם תרי כו'.** ולדידיה דאחזוק בהא ולא אחזוק בהא: **חספא** בעלמא הוא. פירש בקונטרס דהוה מלי לשנויי בעדי מסירה ור' אלעזר היא אלא דשינויא דחיקא הוא דהא לעיל פרכינן עלה מדסיפא רבי שמעון בשטתו דרבי אלעזר ובקה דאלרבה מירון דבעדי מסירה ור' אלעזר נשאר לפי המסקנא דמשני כי קתני מילתא דליתא בקדושין דאי בלא עדי מסירה וכרבי מאיר אפילו בקדושין פסלינן ערכאות מדאוריתא ואור"י דמי היכי דפסלי בגט אף בעדי מסירה ושמות מובהקים משום דלמא אתי למיסמך עליהן כי נמי בלא עדי מסירה ישראל כי נמי פסלינן בשטר מתנה ולא מיקנו מכמיס להאמינם אלא בשטרי מלוה ומכר שהן לראיה ואין נעשה על פי עדותן שום קנין אבל שטר מתנה אין כשר לקנות בו מדאוריתא אלא מ"כ יש עדים כשרים בשעת מסירה ואפילו ס אם נאמר ששטר מתנה שחתמו בו ישראל כשר לקנות בו בלא עדי מסירה הייט משום שידוע ע"י עדי חתימה שהן כשרים מן התורה שבא השטר מיד הנותן ליד המקבל וכן כשר בהודאת נותן שהוא כך עדים אבל בשטר שחותמין בו עובדי כוכבים שאין בו לא עדי מסירה ולא עדי חתימה שכשרים להעיד ולא הודאת בע"ד לא חשוב שטר לקנות על ידו ולא הוי אלא חספא בעלמא אבל אין לומר דלהכי חשיב ליה חספא בעלמא משום דמתניתין מיירא שטר מתנה בהדי שאר שטרות דכשרים אפילו בחתימתן וחתימתן עובדי כוכבים דהשתא לא מהני עדי מסירה מידי דהא בגרייתא דבמקום כולל יחד כל השטרות דכשרים בערכאות ואפילו גיטי נשים ואפ' הכי לא מכשרינן בגיטין אלא בכתיבת ישראל

ובעדי מסירה ובשאר שטרות כשר בכל ענין. ר"י:

והא לאו בני בריתה נינהו. ה"מ למיפרך הא לאו בני עדות נינהו:

הורמין

מני חוץ מבגיטי נשים. כל שטרות שהן כגיטי נשים שעל ידי השטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה. וה"ה נמי דמלי לשנויי בעדי מסירה ישראל דאיעבו אמר דשינויא דחיקא הוא דשינוי לעיל[ה] הכי דהא פרכינן עלה מדקתני סיפא רבי שמעון כו' ואיצטריכא ליה לשנויי שמות מובהקין איכא ביניייהו ס"מ נמ"ק דבריתא דנתנה לנגינה ופרכינן עלה והא איכא לשמה ואיכא מחוכר ואיכא לתרוצי אלא בהכי אבל תנא קמא דמתניתין דלא נחית לנגינה ותנא לשמה [ה] לא מוקמינן ליה כרבי אלעזר דמדרבי שמעון סבר לה כר' אלעזר תנא קמא לא סבירא ליה): **כריפס.** הבדלה לשון ספר כריתות (דברים כד) דכיון דלא שייכי בתורת גטין וקידושין אין נעשין עדים בדבר דכתיב וכתב ונתן מי שיטנו בנתינה יצאו בכתיבה: **ירד רבי שמעון לשיטתו של רבי אלעזר.** דלמר עדי מסירת הגט הוא דכרבי דלמאר בפרק בתרא (לקמן דף פו.) אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כו' ורבי שמעון נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בפני עדים ישראל: **מודה ר' אלעזר במזורף מתוכו.** דאע"ג דאמר ר' אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אין עליו עדים אבל יש בו עדים פסולין פסול מדרבנן א) דילמא קאתי למיסמך בהאייהו ומיסמך עליהו: בשמות

דאי לאו דכותי חבר הוה לא מחתים ליה מקמיה אי הכי אפילו שאר שטרות נמי אלא אמרינן רווחא שבק למאן דקשיש מיניה הכא נמי רווחא שבק למאן דקשיש מיניה א"ר פפא זאת אומרת [א]עדי הגט אין חוחמין זה בלא זה מאי טעמא אמר רב אשי [ב]גזירה משום כולכם גופא אמר רבי אלעזר לא הכשירו בו אלא עד אחד כותי בלבד מאי קמ"ל תנינא כל גט שיש עליו עד כותי פסול כו' אי ממתניתין הוה אמינא אפי' תרי נמי והאי דקתני חד משום דבשטרות אפי' חד נמי לא קמ"ל ותרי לא והא קתני מעשה והביאו לפני רבן גמליאל לכפר עותנאי גט אשה והיו עדיו עדי כותים והכשיר אמר אביי תני עדו רבא אמר לעולם תרי ורבן גמליאל מיפלג פליג וחסורי מיחסרא והכי קתני ורבן גמליאל מכשיר בשנים ומעשה נמי שהביאו לפני רבן גמליאל לכפר עותנאי גט אשה והיו עדיו עדי כותים והכשיר: **מתני'** [ג]כל השטרות [ד]העולים בערכאות של עובדי כוכבים אע"פ שחותמיהם עובדי כוכבים כשירים חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים [ה]ר"ש אומר אף אלו כשירין לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט: **גמ'** קא פסיק ותני לא שנא מכר ל"ש מתנה בשלמא מכר מכי יהיב זוזי קמייהו הוא דקנה ושטרא ראיה בעלמא הוא דאי לא יהיב זוזי קמייהו לא הוו מרעי נפשייהו וכתבין ליה שטרא אלא מתנה במאי קא קני לאו בהאי שטרא והאי שטרא חספא בעלמא הוא אמר שמואל [ו]דינא דמלכותא דינא ואב"א [ז]תני חוץ מבגיטי נשים: רבי שמעון אומר אף אלו כשירין וכו': והא לאו בני כריתות נינהו אמר רבי זירא [ח]ירד ר' שמעון לשיטתו [ט]של רבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי [י]והאמר ר' אבא מודה ר' אלעזר במזורף מתוכו שפסול הכא במאי עסקינן מפרש לה: **גמ'** קא פסיק ותני. כל השטרות כשרין כמותמי עובדי כוכבים לא שנא שטרי מכר ול"ש שטרי מתנה: **כשלמא.** שטרי מכר דארעא לאו בהאי שטרא מיקנא אלא בזוזי: **מי יהיב.** האי גברא: **זוזי.** ליסראל מכרייה: **קמייהו.** דדיינין עובדי כוכבים: **הוא דקנה.** לארעא דקרקע נקנה בכסף או בשטר והאי שטרא ראיה בעלמא הוא שלא יאמר (לא) מכרתיה ולא קבלתי מעות ובהא מילתא איעבו מהימני: **דאי לאו דיהב זוזי קמייהו.** כיון דדיינין קבועין ניעבו: **לא הוו מרעי נפשייהו.** וכתבי ליה שטרא: **אלא מתנה.** דעל ידי השטר הוא קנה אותה כמסירת השטר היכי מקנינא האי שטרא חספא בעלמא הוא: **דינא דמלכותא.** של עובדי כוכבים: **מני חוץ מבגיטי נשים.** כל שטרות שהן כגיטי נשים שעל ידי השטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה. וה"ה נמי דמלי לשנויי בעדי מסירה ישראל דאיעבו אמר דשינויא דחיקא הוא דשינוי לעיל[ה] הכי דהא פרכינן עלה מדקתני סיפא רבי שמעון כו' ואיצטריכא ליה לשנויי שמות מובהקין איכא ביניייהו [ט]ומאי דלא נחית לנגינה ותנא לשמה [ה] לא מוקמינן ליה כרבי אלעזר דמדרבי שמעון סבר לה כר' אלעזר תנא קמא לא סבירא ליה): **כריפס.** הבדלה לשון ספר כריתות (דברים כד) דכיון דלא שייכי בתורת גטין וקידושין אין נעשין עדים בדבר דכתיב וכתב ונתן מי שיטנו בנתינה יצאו בכתיבה: **ירד רבי שמעון לשיטתו של רבי אלעזר.** דלמר עדי מסירת הגט הוא דכרבי דלמאר בפרק בתרא (לקמן דף פו.) אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כו' ורבי שמעון נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בפני עדים ישראל: **מודה ר' אלעזר במזורף מתוכו.** דאע"ג דאמר ר' אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אין עליו עדים אבל יש בו עדים פסולין פסול מדרבנן [א] דילמא קאתי למיסמך בהאייהו ומיסמך עליהו:

מסורת הש"ס

א) [לקמן פח.]. **ב)** [לעיל ט.]. **ג)** [ע' תוס' לקמן מד. ד"ה ומתני'], **ד)** [לעיל ט.]. **ה)** כ"ק קיב. כ"ב נד: נדרים כח.. **ו)** [לעיל ט: וש"נ]. **ז)** כ"ב קב. [לעיל ד. פהלדרין כח.]. **ח)** [דף ט.]. **ט)** רש"ל מ"ו.

א) ברש"י ד"ה מודה ר' אלעזר וכו' אבל יש בו עדים פסולין פסול מדרבנן. נ"ב עיין כ"ק דף סח ע"א תוס' ד"ה והא עבד כשר לעדות וכו' ולזי"ק:

תוספות רי"ד (המשך)

ובחזוקה והאי שטרא חספא בעלמא הוא שלא יקרא שטר שראוי לקנות בו קרקע אלא בעדות קיימת ועדות העובדי כוכבים אינם כלום ואע"ג דקי"ל דלא מרעי נפשייהו מ"מ אינה עדות מן התורה ונהי דמהימנין להו במלתא דלא איבדו שהדי אלא לשקרי וכאילו שניהם מודיים דמיא עדות (אלא) [אבל] בדבר שהקנין תלוי בעדותם שאף אם שניהם מודים לא קנה הקרקע בשטר אם אין שם עדים אוחה העדות של עובדי כוכבים אינה כלום שהרי אינן ראויין להעיד אבל אם היה כתוב במתנה קנין הכי נמי נקנה שהקרקע בסודר קנאו ושטרא לראייה בעלמא והיכא דאין בו קנין אע"פ שהחזיק לאחר מכאן בקרקע אינו כלום שהחזקה מכח השטר אתיא ולא החזיק ע"מ לקנות בחזקה: אמר שמואל דינא דמלכותא דינא. פי' אע"פ שאין שטר חתימת העובדי כוכבים חשוב שטר מפני שאין כשרים להעיד מן התורה כיון שהמלך גזר שיהיו שטריהן קיימי' ויהיו נאמנים בעדותן שטר כשר הוי וקונה אף במתנה ואי בעית אימא הני חזוק מכניסי נשים. פי' כל שטרות שהן כגיטי נשים שע"י שטר הדבר נגמר דהיינו נמי שטר מתנה: ר"ש אומר אף אלו כשרים והא לאו בני כריתה נינהו. פי' לשון ספר כריתות וכיון דלא שייכי בתורת גיטין וקידושין אין נשים שלוחים ועדים בדבר וליכא למימר גבי איסורא דינא דמלכותא דינא כדאמרי' גבי ממונא: א"ר זירא ירד ר"ש לשיטתו של ר' אלעזר דאמר עדי מסירה כותי. פי' ר' אלעזר אינו חושש לעדי התתימה ההאי דכתיב וכתב לה על כתיבת הגט מיירי ולאו על חתימתו ולא בעי אלא עדים שימסרנו לאשה בפניהן כדתנן ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשרים ור"ש נמי בהכי מכשר שימסרנו לה בעדים ישראלים וק"ל דר' אלעזר מפרש האי וכתב ונתן על כתיבת הגט והכא אע"פ שהותמיהן [עובדי כוכבים קתני] שמסרו לה בפני ישראל היכי מכשר ר"ש ואומר גיטין שנכתבו בערכאות של עובדי כוכבים והכתיב וכתב ונתן וכל שאינו בנתינה אינו בכתיבה וי"ל דלא מכשר ר"ש אלא שחותמים עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט על יד ישראל נכתב ופליג על ת"ק דסבל הותמיהן עובדי כוכבים דסבר כר"מ דאמר עדי תתימה כרתי ולא סגי בעדי מסירה ואתא ר"ש לאכשורי חותמיהן עובדי כוכבים אבל כתיבת הגט ע"י ישראל בעינן ומקשה והא [אמר] ר' אבא מודה ר"ש במזורף מתוכו שהוא פסול פי' אע"ג דא"ר אלעזר גט שאין עליו עדים כשר דוקא אם אין עליו עדים כלל אבל יש עליו עדים פסולים פסול מדרבנן דילמא אתי למיסמך עליהן ומסר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com